

Зайнятість населення в Україні

Мета уроку: Розкрити поняття «економічно активне населення», «безробіття»; пояснити забезпеченість трудовими ресурсами різних регіонів України, їхній кількісний та якісний склад, проблеми; виховувати почуття відповідальності, акцентувати увагу на значенні рівня кваліфікації трудових ресурсів для господарського розвитку країни.

Тип уроку: комбінований

Обладнання: карти «Трудові ресурси», статистичний матеріал, таблиці, додатковий матеріал, діаграми, Інтернет-ресурси

Опорні та базові поняття: «економічно активне населення», «безробіття», «зайнятість».

ХІД УРОКУ

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань, стор 3

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу, стор 4-16

V. Узагальнення стор 17

Домашнє завдання, стор 18

Трудові ресурси України

- В Україні працездатними вважаються чоловіки і жінки віком **від 16 до 59 років** (з урахуванням поступового підвищення пенсійного віку жінок)
- **Молодь** до 20 років переважно **навчається** і не виходить на ринок праці

ЧАСТКА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ У НАСЕЛЕННІ КРАЇНИ

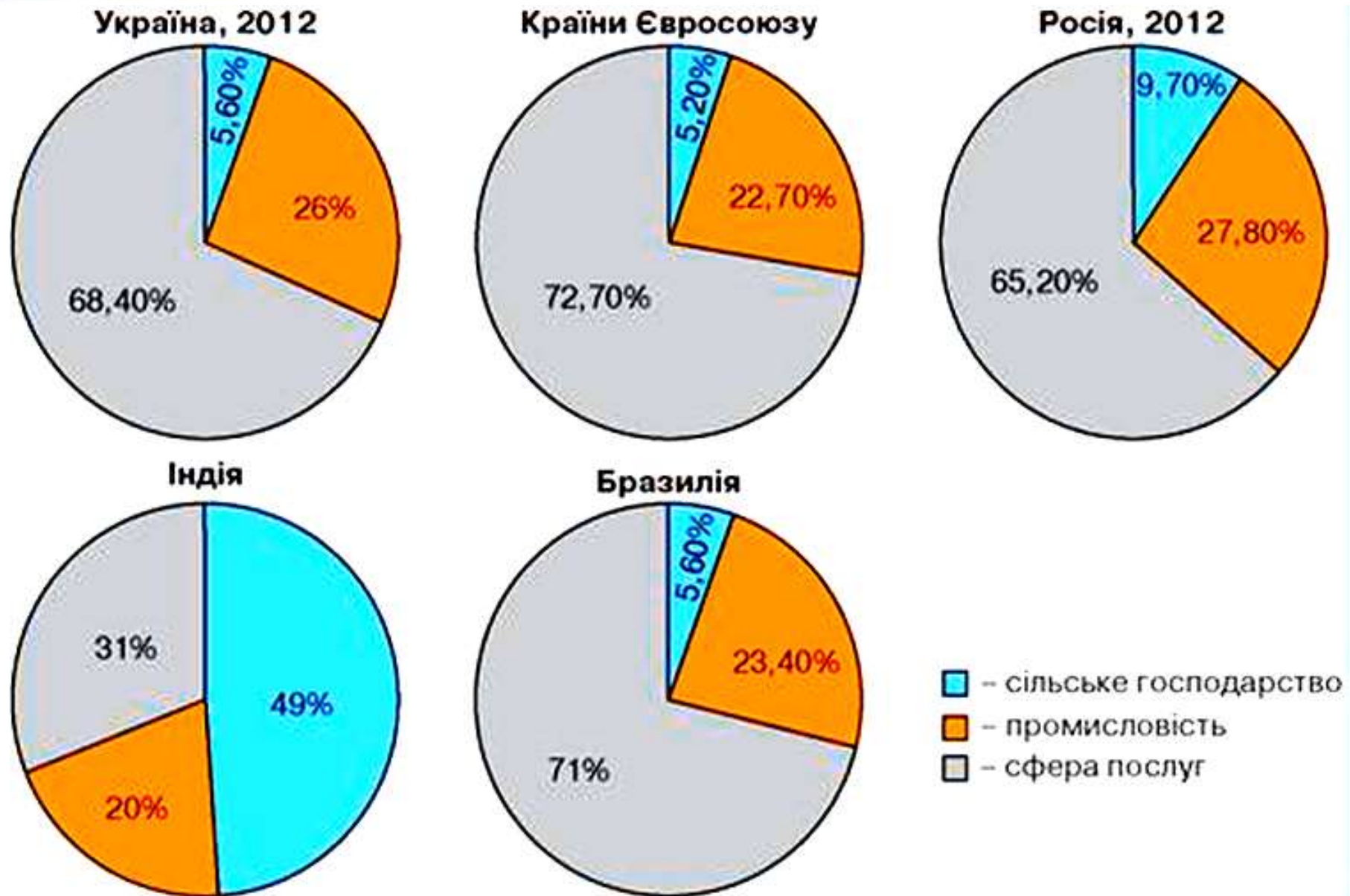
Внутрішні відмінності в забезпеченості трудовими ресурсами

Завдяки більш сприятливій демографічній ситуації в західній частині України більшою є питома вага населення працездатного віку

У центральній, південній і східній частинах частка працездатного населення молодшого віку нижча, ніж на заході (особливо гострою є проблема «старіння» робочої сили в Чернігівській, Сумській, Запорізькій та Луганській областях)

Проте кількість трудових ресурсів тут більша, оскільки більшою є кількість населення

Розподіл робочої сили за секторами економіки

- Майже **90%** зайнятих у господарстві становлять фахівці з вищою та середньою освітою

На 2020 р. серед зайнятого населення працюють

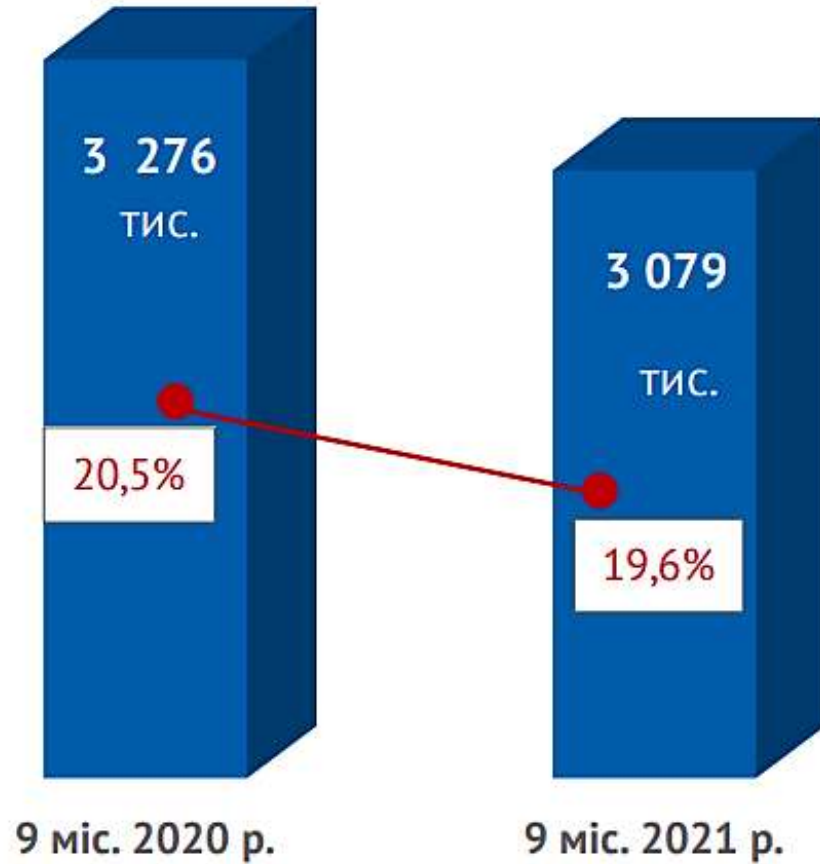
26,5% в промисловості та будівництві

5,8% у сільському господарстві

майже 20% у торгівлі

15% у галузі освіти та охорони здоров'я

- **Економічно активне населення віком 15—70 років у 2020 р. склало 16 млн осіб (56,8% населення відповідної вікової групи)**
- **За міжнародними стандартами цей показник є досить високим**

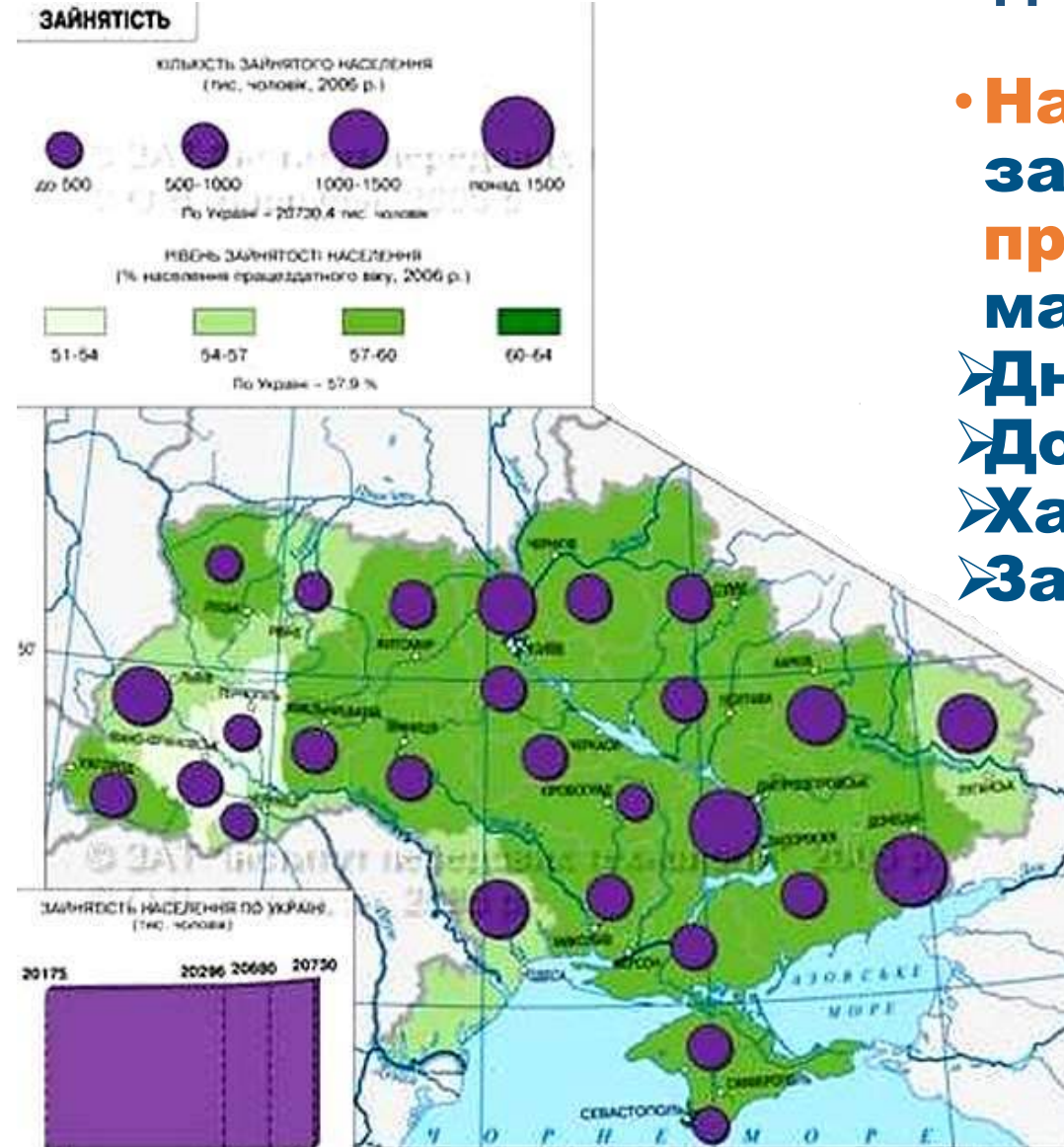

Структура зайнятих у неформальному секторі за видами економічної діяльності

- В регіонах існує значна **диспропорція зайнятості** населення
- **Причина** → різний рівень розвитку і економічної активності областей, а також політична нестабільність в деяких з них

• **Найнижча** частка зайнятих у **промисловості** спостерігається в областях

- Вінницькій
- Волинській
- Тернопільській
- Хмельницькій
- Чернігівській

• **Найвищий** рівень зайнятості в **промисловості** мають області

- Дніпропетровська
- Донецька
- Харківська
- Запорізька

Проблеми зайнятості

- **Зареєстроване безробіття** у 2020 р. становило близько **2,4%**
- Офіційний показник не відображає **прихованого безробіття** (робота неповний тиждень, збереження робочого місця без реального відпрацювання, вимушений достроковий вихід на пенсію), а також безробіття без звернення до Державної служби зайнятості
- Тому **рівень безробіття**, розрахований за методологією **Міжнародної організації праці (МОП)**, у чотири рази перевищує зареєстроване безробіття → **9,7%** наприкінці 2020 р.

Міжнародна
організація
праці

Безробіття

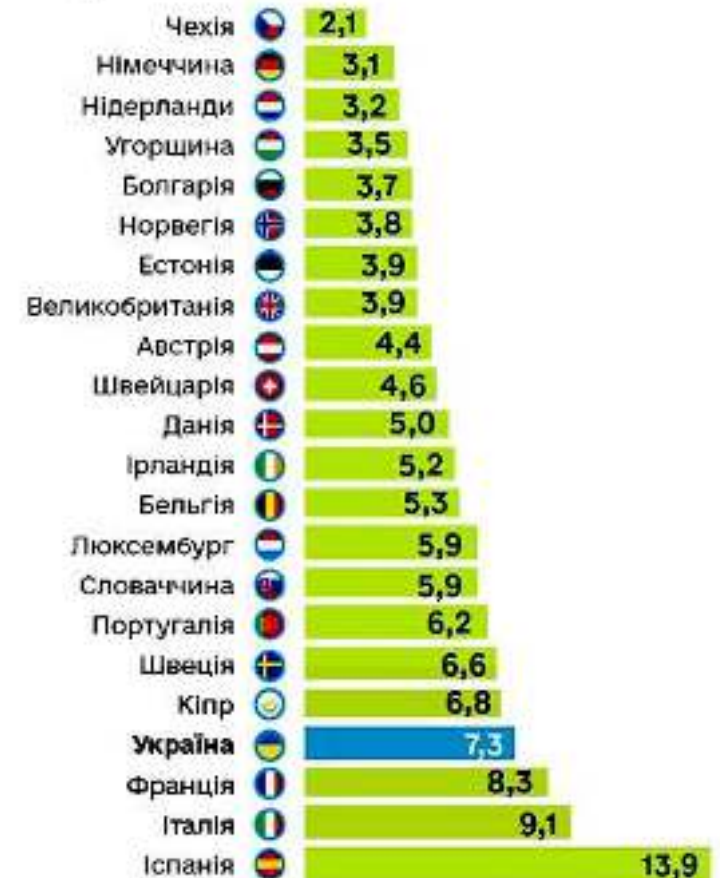
– це явище, коли частина населення хоче працювати, але не може реалізувати свої можливості;
коли пропозиція робочої сили перевищує попит на неї

Рівень зайнятості* в Україні та країнах ЄС, %, III кв. 2019

Рівень безробіття* в Україні та країнах ЄС, %, III кв. 2019

Причини безробіття

1. Глибокі структурні зрушення в економіці;
2. Спади і кризи в економіці;
3. Зміни в демографічній структурі населення;
4. Нерівномірне розміщення продуктивних сил;
5. Упровадження нових технологій;
6. Сезонні коливання рівнів виробництва окремих галузей економіки.

Позитивні наслідки безробіття

Соціальні

Підвищення соціальної цінності робочого місця

Збільшення особистого вільного часу та свободи вибору місця роботи

Зростання соціальної значущості та цінності праці

Економічні

Створення резерву робочої сили для структурної перебудови економіки

Зростання конкуренції між працівниками

Стимулювання підвищення інтенсивності та продуктивності праці

Можливість для безробітного використати перерву в зайнятості для власного перенавчання та підвищення рівня освіти

Негативні наслідки безробіття

Соціальні наслідки безробіття

Посилення соціально напруги

Загострення кримінальної ситуації

Зростання кількості психічних захворювань

Посилення соціальної диференціації

Падіння трудової активності

Економічні наслідки безробіття

Скорочення податкових надходжень

Зменшення ВВП країни

Падіння життєвого рівня, втрата кваліфікації безробітними

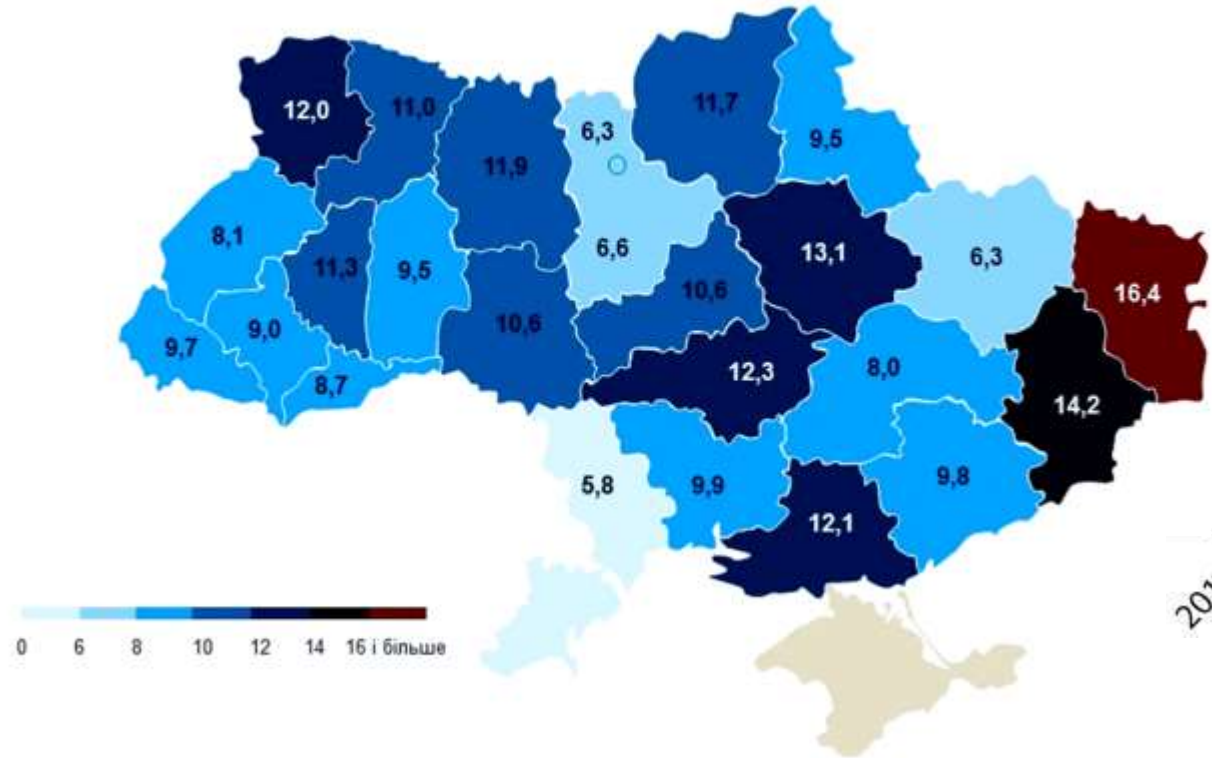
Зростання витрат на допомогу безробітним

Скорочення виробництва

Нівелювання цінності результатів навчання

Рівень безробіття в розрізі регіонів України

% до кількості економічно активного населення, I півріччя 2016 року

Джерело: Державний комітет статистики України

Рівень безробіття населення віком 15–70 років

(у % до робочої сили відповідного віку)

Рівень безробіття серед робочої сили віком 15 років і старше й у віці 15–70 років у I кварталі **2021 року** становив **10,5%**

- **2/3 офіційно зареєстрованих безробітних — міські жителі**
- **понад 60% безробітних — жінки → 1/3 з них віком до 35 років**
- **На сучасному етапі основне завдання держави полягає в нормалізації ринку праці та скороченні безробіття (як зареєстрованого, так і прихованого)**

Для розв'язання проблеми безробіття в Україні формується система соціального захисту населення

Вона включає розгалужену мережу служб зайнятості, центрів підготовки та перепідготовки працівників

Робимо висновки

- **Кількість трудових ресурсів в Україні за останні 20—25 років зменшилася**
- **90% трудових ресурсів країни складають фахівці з вищою та середньою освітою**
- **Серед зайнятого населення кожний четвертий працює в сільському господарстві, кожний п'ятий — у промисловості, кожний сьомий — у торгівлі**
- **Сучасний етап соціально-економічного розвитку України не забезпечує повного використання праці економічно активного населення**

Домашнє завдання

**підготуватися до перевірки теми:
«Населення України і світу, повторити п 48-59»**